

Wanneer ik het erf van de hoeve 't Zwaard in Dikkebus oprijd, staan Ken en Rik mij onder een stralende zon al op te wachten. Met een voorzichtige glimlach groeten ze terug wanneer ik naar hen zwaai. Een halve eeuw geleden was de hoeve nog een afspanning. Van de afspanning bleef alleen de naam over. De gastvrijheid die de reizigers van en naar Frankrijk hier toen genoten is echter blijven hangen. Het klavertje aan de muur wijst er mij onmiddellijk op dat vakantiegeangers hier welkom zijn. Maar mij intrigeren vooral de twee onbezorgd toekijkende mentaal gehandicapten die zich hier nu reeds meer dan een jaar thuis voelen op de zorgboerderij van Patrick Braem, zijn vrouw Gerda De Meyer en hun kinderen Egon, Siel en Marthe.

Laureaat innovatieprijs

Waar iedereen aan de bak komt

Zelfstandigenbloed

Als boerenzoon studeerde Patrick voor opvoeder en ging in 1981 werken in 'Hutze Godtschalk' bij sociaal verwaarloosde jongeren in Loker, een dorpje in de buurt. Hij liep er ook zijn Gerda tegen het lijf, een ergotherapeute. Zij werkt ondertussen al tien jaar te Poperinge in een dagcentrum voor bijzondere jeugdzorg, sinds Marthe erbij gekomen is wel halftijds. De oppositie van zijn ouders zette Patrick in 1988 aan het denken.

"Weet ge, ik ben hier, net zoals mijn vader, op deze boerderij opgegroeid. Toen mijn ouders aankondigden dat ze het pachtstak zouden verlaten, kwam die drang naar zelfstandigheid die steeds in mij sluimerde pas goed naar boven. Ik zag het bedrijf niet graag uit de handen van de Braems gaan. Bovendien begon ik mij meer en meer af te vragen hoe ik later als opvoeder mijn draai nog zou vinden. Zou ik nog vlot kunnen samenwerken met jongere collega's? En, de veranderde mentaliteit van de probleemjongeren en het overloos vergaderen over bepaalde problemen boezemden mij wat schrik in. Ik heb dan maar de knoop doorgehakt en vroeg in eerste instantie loopbaanonderbreking aan. Het kostte mij wel heel wat energie om ook Gerda te overtuigen", herinnert Patrick zich.

"Ik had welbegrip voor zijn vragen naar de toekomst toe, maar als niet-boerendochter mee instappen in een

boerderij was nu ook weer het andere uiterste. Ik vreesde vooral de gebondenheid aan het bedrijf en het sociaal isolement. Vooral dat laatste hebben wij de voorbije jaren, dankzij een aantal nieuwe initiatieven, goed kunnen ondervangen", vult Gerda aan.

Ondanks deze initiatieven, voelde Patrick zich van in den beginne en nog steeds in de eerste plaats boer. Hij bouwde het gemengde rundvee-akkerbouwbedrijf van zijn vader uit tot een bedrijf dat, op drie hectaren suikerbieten na, volledig gericht is op de mestveehouderij. Vandaag beslaat 't Zwaard zo'n 30 ha en lopen er zo'n 170 dikbullen. Financieel kijkt Patrick terug op een aantal zeer zware jaren. Niet alleen waren er de slechte vleespijzen, maar ook zware investeringen voor de aankoop van de hoeve, 18 ha grond en de bouw van een nieuwe stal.

Actief hoevertoerisme

"De bouw van de nieuwe stal gaf mij echter ook nieuwe mogelijkheden. Naast de graanzolder die vader nog gebruikte, kwam ook de strozolder vrij. Voor mij de ideale gelegenheid om een droom waar te maken waar ik al mee rondliep toen ik zelf nog thuis was: inpikken op het toerisme in de streek. Kon ik in den tijd mijn vader niet overtuigen dan lukte het wel bij Gerda, zij het niet zonder moeite. Zij had vooral schrik voor het nogmaals investeren en voor de negatieve impact van het hoevertoerisme op ons privé-leven. Maar ik heb doorgezet, ook tegen de smalende opmerkingen van burens en collega's landbouwers in. Ik heb op dat moment geleerd de kritiek en het scepticisme van anderen van mij af te zetten en door te drijven, anders geraak je nergens." Fier vertelt Patrick ons dat het verblijf dat werd ingericht voor acht personen vorig jaar tijdens de vakantieperiodes niet heeft

leggestaan en ook heel wat weekends volgeboekt waren. Onder andere via de site op internet blijken ook veel buitenlanders, tot Amerikanen toe, de weg naar Dikkebus te vinden. "Meer dan op veel andere boerderijen met hoevertoerisme staat bij ons het meebelven van de activiteiten op het bedrijf centraal. Wij ontzien het niet tijd vrij te maken voor onze bezoekers", vult Gerda aan. Vandaag werkt men op het 't Zwaard aan een nieuw toeristisch project: de inrichting van de oude strozolder als ontvangstruimte voor groepen.

Zorgboerderij

In 1998 kregen Patrick en Gerda een nieuwe uitdaging voor de voeten geworpen. De Pelgrim, een instelling voor bezigheidstherapie voor dertig mentaal gehandicapten uit de buurt, was in het kader van een Leaderproject in de streek op zoek naar twee land- of tuinbouwbedrijven die zich wilden inschakelen als zorgboerderij. Dat men op 't Zwaard terecht kwam, was gezien de vorming van Patrick en Gerda niet zo verwonderlijk. "Eigenlijk hebben wij niet lang gewijfeld om op de vraag in te pikken, al had ik zelf nooit aan mentaal gehandicapten gedacht. De idee om sociaal verwaarloosde jongeren op te vangen leefde wel al. Probleem was wel dat die jongeren overdag op school zitten en alleen in de weekenden konden komen. Dat vonden wij voor ons jonge gezin voorlopig toch wel wat te belastend." Naast Patrick en Gerda toonde ook een biologisch tuinbouwbedrijf uit de streek belangstelling voor het project.

De dertig volwassen mentaal gehandicapten die overdag in de Pelgrim verblijven, konden zich vrij kandidaat stellen om op de boerderij of het tuinbouwbedrijf te gaan werken. Ken, 31 jaar, en Rik, 25 jaar, waren de eersten om enthousiast hun vinger op te steken, al hadden ze vroeger zelf nooit met landbouw iets te maken gehad. Begin januari 1999 trokken ze voor het eerst hun overall aan en togen ze op 't Zwaard aan het werk. Wanneer ik Ken vraag waarom hij nu voor de boerderij gekozen heeft en niet liever gewoon de activiteiten volgt op de Pelgrim, blinken zijn ogen. "t Is hier veel rustiger dan in de Pelgrim, daar is er veel te veel lawaai en moet alles in groep. Hier kan ik op mijn eenje bezig zijn en genieten van de natuur. Die groenten bij die groenteboer daar moest ik niet van weten, ik zie veel liever beesten, daar heb ik geen schrik van." Rik knikt onder-

Zorgboerderijen winnen aan belangstelling. Wij liepen bij ons bezoek aan 't Zwaard studenten van de sociale school Hripsso tegen het lijf.

